

Te gek om los te lopen Ermelo

Veldwijk

De streek rond Ermelo staat bekend als streng gereformeerd. Toch is er geen relatie met de oprichting van het eerste gesticht van de 'Vereeniging tot Christelijke verzorging van Krankzinnigen en Zenuwlijders in Nederland'. Landgoed Veldwijk was simpelweg de goedkoopste optie. Veldwijk werd het eerste krankzinnigengesticht dat volgens het paviljoenstelsel werd gebouwd. Het stond daarna model voor andere inrichtingen. Deze wandelroute op de Veluwerand gaat vanaf Ermelo eerst over de mooie terreinen van GGZ Centraal. Daarna kun je de indrukken van Veldwijk tot je laten komen tijdens een zeer gevarieerde wandeling door boerenland, over een flink stuk heide en over het prachtige landgoed Oud-Groevenbeek.

Routebeschrijving

1. Vanaf perron van station Ermelo linksaf overweg over. Gelijk linksaf en dan schuin naar rechts asfaltweg Hooge Riet in, je betreedt het terrein van Veldwijk (GGZ Centraal). Bij eerste gebouw linksaf, 2e pad op, grindpad. Rechts aanhouden, op driesprong linksaf, bruggetje over en parallel aan vijver blijven. Aan eind rechtdoor, onverhard bospaadje, aan het eind linksaf, Horsterweg en rechtdoor overweg over.
2. Kort na overweg linksaf, bospad evenwijdig aan spoor. Op splitsing links houden. Op driesprong rechtsaf en gelijk links aanhouden, graslaantje. Bij asfaltweg rechtdoor, voetpad langs Van Asch van Wijcklaan. Ter hoogte van kerkje linksaf naar de kerk. Vóór de kerk linksaf, klinkerpad. Op driesprong rechtsaf en rechtdoor, voetpad. Op asfaltweg linksaf.
3. Voor gebouw Eikenstein rechtsaf asfaltweg. Op splitsing rechtsaf, voetpad. Je loopt langs het Hoofdgebouw en gebouw Beukenrode, markering Klompenpad. Volg het voetpad naar rechts. Op kruising van paden rechtdoor. Volg het asfaltpad naar links. Na de bocht op splitsing links aanhouden, klinkerpad. Op asfaltweg rechtsaf, langs achterzijde gebouw en de weg naar rechts volgen. Direct daarna linksaf, bospad. Rechts aanhouden. Op driesprong rechtsaf naar fietspad.
4. Rechtsaf en meteen naar links de weg oversteken. Daarna linksaf en meteen schuin rechts de Kawoepersteeg in, doodlopend. De weg wordt halfverhard. Op kruising linksaf, Looweg. Halfverharde weg wordt asfalt. Aan het eind rechtsaf. Direct linksaf houten vlonder over, smal pad langs hoge bomen, steeds rechtdoor langs een boerderij. Aan het eind rechtsaf. (route kan nat zijn. Alternatief: Eind van de Looweg niet rechtsaf, maar linksaf. Einde weg asfaltweg en fietspad oversteken en rechtsaf voetpad langs water. Einde rechtsaf, Oude Nijkerkerweg 21-31, en meteen rechtsaf klinkerweg. Lees hier verder:). Voor een schuur linksaf en rechtdoor, graspad tussen akkers. Het pad buigt naar rechts en naar links.

5. Op fietspad langs weg linksaf en direct daarna rechtsaf de weg oversteken en op splitsing rechts houden, halfverhard pad. Schuin rechtsaf hekje door, onverhard pad langs boerderij (stillegebied). Hekje door, rechtdoor langs heg. Aan het eind rechtsaf en meteen linksaf door een wandelsluisje, onverhard pad Klompenpad. Onder hoogspanningsleiding door, rechts aan houden en meteen daarna aan het eind linksaf, halfverharde weg.
6. Na krap 100 m rechtsaf via overstapje, onverhard pad langs akker. Aan het eind linksaf via overstapje, halfverharde weg. Even verder rechtsaf door klaphek, graspad. Door een volgend klaphek en rechtdoor het pad aan de akkerrand volgen. Aan het eind op asfaltweg linksaf. Oude Telgterweg oversteken en rechtsaf, fietspad. Direct daarna linksaf, halfverharde weg. Op driesprong rechtdoor, halfverharde weg die naar links buigt. Aan het eind asfaltweg oversteken en rechtdoor (langs geel bord en bord De Zanderij) en meteen 2e pad linksaf. langs slagboom, slingerend bospad. Op kruising van paden rechtsaf. Aan het eind vlak voor spoor rechtsaf naar asfaltweg en overweg.
7. Linksaf overweg over en gelijk linksaf, pad langs het spoor, Groevenbeekse Heide. Eerste pad rechtsaf en rechtdoor, heiderand. Op volgende kruising schuin linksaf de heide op. Op kruising daarna rechtsaf, pad over de heide. Op kruising van paden rechtdoor, links aanhouden en zessprong rechtsaf richting fietsknooppunt 30, volg het parallelle pad aan de linkerzijde. Op kruising met bank linksaf, pad aan de heiderand. Je passeert een grafheuvel.
8. Direct na de grafheuvel rechtsaf, met bocht mee naar rechts, Landgoed Oud Groevenbeek op. Op splitsing linksaf, boslaan oversteken, op schuine kruising linksaf en bij keuzepunt E36 (rechts zie je een bankje aan de rand van een weiland) rechtdoor door bosrand. Op splitsing bij bank Natuurmonumenten rechtsaf. Op splitsing links aanhouden en aan het eind rechtsaf, halfverharde laan richting kasteel. Je loopt langs het kasteel. Op kruising bij parkeerterrein rechtsaf, halfverhard pad. Na bruggetje linksaf. De onverharde weg buigt naar links door het bos. Aan het eind rechtsaf, houten brug over. Volg het klinkerpad langs Bosbad Putten.
9. Op kruising rechtsaf, klinkerweg (Zuiderveldweg). Op kruising linksaf, fietspad Telgterweg. Eerste weg rechtsaf, Beekweg. Op kruising bij huisnummers 4-4a linksaf en gelijk rechts houden (links is fietspad). Langs slagboom rechtdoor, pad langs heideveld. Op splitsing rechts houden, heide over. Even verder op driesprong linksaf, bospad. Op driesprong rechtsaf naar bosrand.
10. Voorbij een slagboom linksaf, zandweg aan akkerrand. Op splitsing (bij keuzepunt P37) rechtsaf, smal pad langs zelfde akker, gaat over in klinkerweg langs bedrijfsgebouwen. Op asfaltweg linksaf en gelijk weer linksaf, halfverhard fietspad. Aan het eind rechtsaf, klinkerweg. Aan het eind rechtsaf, Stationsstraat. Op rotonde rechtdoor, Stationsstraat vervolgen naar eindpunt Station Putten.

Praktische informatie

Startpunt

Station Ermelo

Eindpunt

Station Putten

Openbaar vervoer

Stations Ermelo en Putten

Eigen vervoer

Gratis P&R parkeren bij station Ermelo, bereikbaar via Horsterweg. Met trein vanaf eindpunt terug.

Lengte van de wandeling

12 km

Honden

Niet toegestaan

Museum

Museum Parkzicht, historische collectie over Veldwijk, geopend wo 14-16 uur en op afspraak. Tel. 0341-566911

Eten en drinken

Vanneau Café in stationsgebouw Ermelo

Grand café Peacock's bij station Ermelo, www.peacocksrestaurant.nl

Theehuis (bij villa Groevenbeek), Van Schermbeeklaan 9, Ermelo (beperkt open)

Café De Oude Deel, Stationsstraat 125, Putten, 0341-352579

Fotograferen

Alle terreinen van de voor de serie geselecteerde GGZ-klinieken zijn opengesteld voor wandelaars. De meeste klinieken zijn nog als zodanig in gebruik. Fotograferen op de GGZ-terreinen is niet toegestaan vanwege de privacy van de cliënten.

Let op

Een deel van de route kan nat zijn, er is een alternatief.

Achtergrondinformatie

Huisvaders en -moeders

De Vereniging tot Christelijke verzorging van Krankzinnigen en Zenuwlijders had grote aandacht voor de geestelijke verzorging van zowel patiënten als personeel. Geïnspireerd door voorbeelden in Duitsland kwam men tot het inzicht dat kleinere, vrijstaande paviljoens zich beter leenden voor een 'christelijke verpleging'. Het was niet alleen praktischer, het sloot ook meer aan bij de gedachte dat patiënten beter in een 'gezinssituatie' behandeld konden worden. Inwonende huisvaders en huismoeders - in de vrouwenafdelingen waren alleen huismoeders - moesten zorgen voor een vertrouwde sfeer. De huiselijke gezelligheid zou een positieve invloed hebben op het genezingsproces. Een andere reden om voor paviljoens te kiezen was dat men verschillende ziektebeelden in afzonderlijke gebouwen kon huisvesten en daarmee overlast kon beperken.

Veldwijk werd in 1886 in gebruik genomen. Het ontwerp van architect Wentink laat een symmetrische opzet zien. Een as deelde het terrein in tweeën. De westelijke zijde was voor de mannen, het oostelijke deel voor de vrouwen. De kerk vormde een centraal punt in de aanleg van de paviljoens, samen met de keuken en het washuis. In 1887 werd ten oosten van de spoorlijn een nieuw terrein aangekocht waarop een paviljoen voor zogenoemde zenuwlijders werd gebouwd.

Chevallier

Veldwijk was niet de eerste keus voor het stichten van een inrichting op christelijke grondslag. In eerste instantie zocht de nieuwe vereniging naar een centraal gelegen locatie bij De Bilt. De grond bleek hier veel te duur. Secretaris M.J. Chevallier bood daarop zijn landgoed Veldwijk voor een aanzienlijk lager bedrag aan. Uiteindelijk bleek Ermelo een uitstekende plek: een bosrijke omgeving in de nabijheid van de Zuiderzee. Buitenlandse voorbeelden hadden immers aangetoond dat van de vrije natuur een heilzame werking uitging. Een paar jaar na de opening kreeg Chevallier voor elkaar dat de Centrale Spoorweg Maatschappij een station 'Ermelo-Veldwijk' opende.

Oud Groevenbeek

Een statige Jugendstil-villa is het stralende middelpunt van dit kleine landgoed tussen Putten en Ermelo. Het terrein is eigendom van Natuurmonumenten en biedt een variatie aan bossen met mooie zichtassen, hakhout en landbouwgrond. Vroeger was Oud Groevenbeek geheel zelfvoorzienend. In de tuin werden groenten en fruit geteeld. De kasteelachtige watertoren uit 1912 zorgde voor drinkwater voor de villa en het kassencomplex. Het vee op de boerderij zorgde voor vlees en melk. In de druivenkas uit 1915 worden nu nog druiven geteeld, waarvan wijn met de naam 'Chateau Oud Groevenbeek' wordt gebotteld.

Klompenpad

Tussen Veldwijk en de Groevenbeekse Heide volgt de route delen van het Klompenpad 'Pelserpad'. Je loopt hier door het afwisselende boerenland van Ermelo en buurtschap Telgt. Dankzij de inzet van plaatselijke vrijwilligerswerkgroepen zijn hier mooie boerenlandpaadjes opengesteld. Soms is dit een grasspoor langs een akker, soms loop je ook dwars door de weiden. Honden zijn hier niet toegestaan. Kijk voor meer informatie op www.klompenpaden.nl

Opmars van de medicijnen

Toepassing van medicijnen heeft vanaf de jaren vijftig van de 20e eeuw de grootste verandering in de psychiatrie gebracht. Door medicijngebruik werden 'onrustige' patiënten behandelbaar. Daar waar in de 19e eeuw vooral opium en morfine werd toegepast om geesteszieken tot rust te brengen kwamen er later gerichte medicijnen om psychische stoornissen als psychose, depressie en neurose aan te pakken. Met antipsychotica kon men voor het eerst ziektebeelden als schizofrenie aanpakken. Dankzij chemische stoffen als neurotransmitters werden zenuwziekten behandelbaar. Vooral het gebruik van antidepressiva en stemmingsstabilisatoren heeft sinds de jaren zeventig een enorme vlucht genomen, zo ook kalmeringsmiddelen als benzodiazepine (benzo) en diazepam (valium).

Te gek om los te lopen

Deze wandeling maakt deel uit van de serie wandelroutes 'Te gek om los te lopen'. De wandelroutes leiden u over het terrein van psychiatrische ziekenhuizen en door de wijde omgeving. U vindt de routes verspreid over het land. Alle routes en teksten zijn samengesteld door Ruurd van der Loo en Rutger Burgers. Deze wandelgids is verschenen bij uitgeverij Gegarandeerd Onregelmatig.

www.gegarandeerdonregelmatig.nl.

4

Neem een abonnement!
Meer dan 1500 wandelkaarten

voor slechts
€ 13,50